

“El millor dia va ser el què em van nomenar president”

Entrevista a **Heribert Barrera, Joan Rigol i Ernest Benach**, expresidents i actual president del Parlament de Catalunya

Carme Álvarez Artigas
Periodista

Heribert Barrera, Joan Rigol i Ernest Benach expliquen en aquesta entrevista, efectuada amb motiu de la commemoració dels 30 anys de restabliment del Parlament de Catalunya, quins van ser els moments més emotius i més difícils durant els anys que han estat al capdavant de la institució, valoren la tasca de les diferents personalitats que han exercit el càrrec, fan balanç dels avenços i les millores aconseguides, com ara dignificar la condició dels diputats i les diputades i la reforma de l'Estatut, i detallen els objectius més importants que encara resten pendents, com la reforma de la llei electoral o la transparència en el finançament dels partits polítics i les campanyes. Els tres han mostrat opinions distintes en ocasions, però avui són una sola veu quan recomanen la unitat i el màxim consens per defensar els interessos de Catalunya i coincideixen en qualificar d'enrairit i complex l'actual clima polític marcat per les eleccions, la crisi econòmica i la situació del Tribunal Constitucional, que ha de dictar sentència sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya referendat el juliol del 2007. Tot i les dificultats, remarquen que és un moment de grans reptes.

Quines han de ser les característiques principals d'un president o presidenta del Parlament català? La imparcialitat, el diàleg, l'autoritat...

Heribert Barrera: “La imparcialitat primer que res, però també la mesura en tots els seus actes, la flexibilitat per superar conflictes i la fermesa per fer complir el reglament i fer respectar els drets de les minories. Finalment, la voluntat de recerca de consens, quan el consens és possible.”

Joan Rigol: “Ha de ser una persona que estimi el país, que aprecii la dignitat de la funció del diputat per sobre de la seva adscripció partidària, que respecti i valori profundament el paper que fan els grups parlamentaris i els partits polítics a l'hora de vertebrar la nostra societat, que cregui que el diàleg no és només negociar sinó que diàleg és intentar comprendre a l'altre i voler compartir amb l'altre i, sobretot, ha de saber que ell visualitza la institució i que la institució té una colla de valors que ell ha de saber senzillament entregar-los en el conjunt de la societat.”

Ernest Benach: “Crec que una de les característiques principals ha de ser la de tenir un alt sentit institucional, i això implica, entre altres coses, defensar el Parlament en tot moment per davant dels interessos partidistes. Aquest equilibri sovint és complicat, però penso que és imprescindible per exercir el càrrec. Aquesta fermesa institucional no està en absolut renyida amb el fet de tenir capacitat de diàleg.”

Què destacarien de la tasca dels seus antecessors i/o predecessors al capdavant de la institució?

H.B. “Tots els meus successors han actuat amb remarcable encert i han mantingut ben alt el prestigi de la institució. Catalunya pot estar-ne orgullosa. No tinc prou memòria per poder ser més concret.”

A dalt, els expresidents del Parlament, Heribert Barrera i Joan Rigol, acompanyats a la llotja pel president Pujol i d'altres personalitats, durant l'acte commemoratiu dels 30 anys del Parlament, celebrat el passat mes de març. A sota, a l'esquerra, Heribert Barrera, que va ser el primer president del Parlament restablert (1980-1984) i a la dreta, Joan Rigol, que va presidir la institució entre els anys 1999 i 2003.
Foto: Greg Goodwin i Parlament de Catalunya

J.R. "Porto molts anys en la vida política i m'ha tocat conèixer tots els presidents, primer el senyor Barrera, després el senyor Coll i Alentorn, després el senyor Xicoy i el senyor Reventós. Tots ells han sigut uns prohoms de la política catalana que, amb la seva trajectòria democràtica en els moments difícils del franquisme, es van merèixer aquesta credibilitat moral que es necessita per estar al front d'una institució i la seva simple figura ja suscitava aquest sentiment de credibilitat. Tots ells han anat fent un desplegament de la pròpia institució, començant pel president Barrera, que va tenir molt pocs mitjans però que va saber donar al Parlament l'esperit institucional, fins a l'Ernest Benach, a qui aprecio, és el meu president del Parlament de Catalunya, i la seva feina és immillorable."

E.B. "Destacaria de tots ells l'elevat sentit institucional, la consciència que el càrrec comporta una gran transcendència política i històrica. Sovint comento que la primera vegada que vaig entrar al despatx i vaig pensar que en aquell mateix despatx hi havia treballat Lluís Companys em va envair l'emoció. Vaig notar el pes de la història."

Quins han estat els moments més dolços i més amargs de la seva tasca com a presidents del Parlament?

H.B. “El moment més dolç, el de la meua elecció com a president. El més amarg, l'intent de la dreta de reprovar-me per haver expressat —fora de la seu parlamentària i parlant com un simple ciutadà— opinions ben legítimes.”

J.R. “Des d'un punt de vista egocèntric, va ser en el moment en què em van elegir president del Parlament. En aquell moment vaig veure que em venia a sobre un gran honor i a la vegada una gran responsabilitat, pel fet de tenir al davant els 134 diputats. Destacaria una acció que després no s'ha complert,

Tots tres coincideixen a destacar el prestigi de la institució, la seva transcendència política i històrica i l'elevat sentit institucional dels seus antecessors o predecessors en el càrrec

que és que tots els grups parlamentaris van signar un acord de transparència financera dels partits polítics i de les campanyes electorals. Un altre fet a destacar va ser iniciar per primera vegada al Parlament de Catalunya una comissió en la qual participaven els diputats i gent de la societat civil per tractar sobre el tema de la immigració. Pel que fa als moments amargs... la política en porta molts, de moments d'aquests, però, potser perquè per sobreviure en política has de tenir mala memòria dels moments amargs, no els tinc pas gens presents.”

E.B. “Un moment dolç és quan et nomenen per a un càrrec important i així va succeir quan em van elegir president per primera vegada el 2003. Políticament, sens dubte, el moment que he viscut amb més goig va ser el 30 de setembre de 2005, quan la cambra va aprovar l'Estatut. Era la unitat del catalanisme i es notava eufòria entre la ciutadania. De moments complicats, també n'hi ha. El dia de la compareixença de Josep-Lluís Carod Rovira després de la reunió amb ETA va ser un moment molt dur. Pel que fa als plens, recordo el del “3 per cent” com un moment de particular tensió a l'hemicicle.”

Després de 30 anys, quines consideren que han estat les principals fites aconseguides pel Parlament?

H.B. “Les principals fites aconseguides pel Parlament són: primer, haver-se sentit sempre com la representació més legítima de la nació catalana en la seva globalitat. Segon, haver sabut mantenir en totes circumstàncies la dignitat que li correspon com a institució.”

J.R. “Destacaria moltes coses. La primera, desplegar l'Estatut i per tant donar governabilitat al conjunt del poble. I, en segon lloc, vertebrar la institució del pluralisme polític per tenir el marc de debat i de confrontació que exigeix la política i a la vegada el marc de diàleg. El Parlament és una invitació als grups perquè debatin i a la vegada sàpiguen superar la seva dimensió tàctica en funció del que significa la institució del Parlament, i això ha provocat que a Catalunya durant aquests trenta anys hi hagi hagut democràcia, govern i debat polític. Sense Parlament no hi hauria democràcia.”

E.B. “En l'àmbit legislatiu, òbviament, la reforma de l'Estatut ha estat una gran fita, tot i que encara estigui encallat al Tribunal Constitucional amb l'amenaça d'una retallada important del nostre autogovern. El que sí que és cert és que l'autogovern ens ha portat un gruix de lleis importants, lleis que han contribuït a estructurar el nostre estat del benestar. La d'educació, la de l'habitatge, la de salut pública o la d'acollida en són alguns exemples. I, efectivament, un altre objectiu que hem començat a perfilar és el de modernitzar la cambra, físicament, amb nous espais i, pel que fa a la nostra relació amb els ciutadans, amb la Comissió de Peticions, les portes obertes dels caps de setmana o el Parlament 2.0. Amb tot, hi insisteixo, encara queda molta feina per fer.”

Consideren que s'ha aconseguit que el Parlament tingui complicitat, proximitat amb els ciutadans i debati, tracti i discuteixi els temes que realment afecten i interessen la ciutadania o creuen que les confrontacions entre partits s'emporten el protagonisme?

H.B. “Sobre les qüestions que més afecten i interessen la ciutadania, la Generalitat no té competències o les té molt limitades. Tot el que compta de debò es decideix 600 km lluny de Barcelona. A més, quan el Parlament ha volgut exercir davant les Corts el dret d'iniciativa legislativa que la Constitució li atorga, les seves proposicions de llei han estat sistemàticament rebutjades. Malgrat aquesta realitat el Parlament

ha fet el miracle, al llarg de trenta anys, de mantenir un grau considerable d'entesa amb un sector molt majoritari de la ciutadania."

J.R. "Moltes vegades les tàctiques de grup fan que el Parlament es vegi com un lloc endogen en el sentit que els protagonistes són els posicionaments dels diferents grups, i això forma part del Parlament i no és negatiu, però no és l'únic. Estem en una societat mediàtica i molt sovint la transmissió del que es fa en el Parlament vol posar de relleu allò que és estrident, per tant, dóna una imatge encara més accentuada dels problemes que es donen a dintre del Parlament. I en tercer lloc, moltes vegades les persones vivim amb un ritme d'una certa immediatesa. Si hi ha un problema urgent ens estreny la sabata per aquí, i moltes vegades el Parlament ha de tractar coses no per la immediatesa, sinó per a la creació d'infraestructures de tal manera que aquestes evitin els problemes que la gent nota d'una manera immediata, i això fa que hi hagi diferències entre el tempo de la societat i el tempo del món polític."

E.B. "Alguna vegada he comentat que el que s'explica des de la sala de premsa sovint genera més interès que no el que es diu des de l'hemicicle. A aquesta situació, els polítics també hi contribuïm, perquè moltes vegades ens deixem dur per la declaració, la contradicció i la baralla partidista. Aquest, sens dubte, és un dels motius que allunya els ciutadans de la política. Dit això, crec que és remarcable l'esforç del Parlament per obrir-se als ciutadans, com a institució pròpiament, però també des del punt de vista legislatiu. Com he dit, moltes de les lleis que s'han aprovat els últims anys afecten de manera directa la vida quotidiana dels catalans i les catalanes."

Com creuen que podrà o haurà d'actuar el Parlament davant de la Sentència del Tribunal Constitucional respecte a l'Estatut?

H.B. "Sembla clar que la sentència del Tribunal Constitucional dissiparà totes les vanes esperances que s'havien disposat en la Constitució de 1978. Si la sentència fos dictada abans de la seva dissolució, el Parlament hauria simplement de prendre'n acta i demanar al President de la Generalitat la convocatòria immediata d'eleccions, a fi que el poble català pugui pronunciar-se, amb coneixement de causa, sobre els camins a seguir per fer efectiu el seu autogovern."

J.R. "El Parlament és la casa del pluralisme polític, però la unanimitat s'ha de treballar, s'ha de conèixer a l'altre, se l'ha de comprendre i, a partir d'aquí, es pot compartir. Però a base de recriminacions no s'avança amb el diàleg i una actitud d'unanimitat és molt difícil, només es dóna quan s'ataquen els valors convencionals de la democràcia i quan hi ha actituds manifestament inhumanes. Quan un poble creu que està menysvalorat per les institucions que l'haurien de protegir, perquè teòricament la Constitució és per protegir els ciutadans i els pobles, doncs aleshores sí que es dóna una circumstància per treballar molt a fons la unanimitat i caldria, en aquest moment, fer un esforç en aquest sentit, perquè la societat també ho demana. Però ha de ser una unanimitat que marqui un camí, i un camí de futur."

E.B. "Amb fermesa, amb sentit de país i amb la unitat de les forces catalanistes. Tots els senyals que ens arriben de Madrid són negatius. Amb tot, caldrà veure en què queda finalment tot plegat. El que és cert és que només ens respectaran com a país si anem units. En aquest procés, el Parlament hi té un paper molt important. Recentment, tots els partits catalanistes hem aprovat una resolució per defensar l'Estatut. Crec que és lògic que sigui en seu parlamentària, que és d'on va sortir el text."

Quina és en l'actualitat i amb vista a la pròxima legislatura la principal assignatura pendent del Parlament?

H.B. "La llei electoral catalana. Segons l'Estatut "els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius". Aquest dret només serà de debò exercit quan cada ciutadà pugui votar, no una llista de noms que li són gairebé tots desconeguts, sinó directament la persona que vol que el representi al Parlament."

J.R. "Complir l'acord de transparència financera dels partits i les campanyes electorals. És una llàstima que, en les eleccions que ara vénen, no posem com a frontispici aquest tema i la llei electoral, perquè

**Mirant el futur,
tots tres afirmen
que, en aquests
temps
marcats per la
crisi econòmica, a
Catalunya se li
plantegen grans
reptes per
millorar la vida
de la
ciutadania**

Ernest Benach, que és president del Parlament des de la VII legislatura, destaca en aquesta entrevista que l'autogovern ha portat un gruix de lleis importants, que al seu parer han contribuït a estructurar l'estat del benestar
Foto: Parlament de Catalunya

una de les coses que hem de fer és aproximar el diputat a la circumscripció més reduïda perquè hi hagi més contacte entre els electors i el mateix diputat, i perquè el diputat tingui com a referència els problemes del seu entorn i no només del grup al qual pertany.”

E.B. “Un objectiu és el d’obrir-se encara més als ciutadans; fomentar la participació de la ciutadania i millorar-hi la interacció, perquè en definitiva és a qui representem. La normalització de processos com les iniciatives legislatives populars, la Comissió de Peticions o l’ús de les noves tecnologies ens donen pistes de per on hauríem de continuar treballant.”

Com veuen el clima polític a Catalunya en l’actualitat, en un any d’eleccions... marcat per la crisi....?

H.B. “En aquest moment l’ambient polític és molt enrarit i a Catalunya se li plantegen grans reptes. El poble català hauria de poder decidir lliurement quin serà el seu futur i, correlativament, com fer front a la crisi.”

J.R. “Hi ha grans reptes nacionals, com la crisi econòmica i l’atur. Catalunya ha de reivindicar molt la visió d’un futur econòmic que pugui donar feina no només als llicenciats en biomedicina, sinó també a la gent que no està especialitzada, que són molts. Per tant, hem de donar una gran importància a l’economia productiva i a la indústria. Hem d’arribar a donar aquest sentit convivencial a tota la població de Catalunya, als 7 milions i mig, el que vol dir que aquell ciutadà que té ganes d’arrelar-se a Catalunya i que ve de fora es pugui sentir també català i que, tot i que no parli el català, se l’ha de sentir seu, perquè forma part del patrimoni comú de tots els catalans. També hem de saber crear una moral no només de gaudir de drets, sinó de compartir deures. Hem de donar als joves una visió de la nostra societat que vagi més enllà de l’estricta “passant-s’ho bé” i tots aquests reptes del camp de l’educació i dels valors exigeixen un treball el més compartit possible en el món de la política.”

E.B. “Complex, intens, gens fàcil. El clima polític està enrarit i amb aires de precampanya des de fa mesos. Per aquest motiu, sovint és difícil treballar amb una perspectiva constructiva i de futur, ja que les picabaralles tàctiques del dia a dia s’ho mengen tot. En tot cas, serem ben inconscients si oblidem que som aquí per gestionar i millorar la vida de la societat catalana, d’uns ciutadans que, més enllà de les nostres picabaralles, tenen problemes per arribar a final de mes, comprar una casa o trobar una feina. I ens equivocarem si perdem també la perspectiva històrica i de futur de la nació catalana.”